

Globaal Functioneel Ontwerp

{Projectnaam}

Versie {versienummer}

Datum {datum}

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
•	1.1 Over dit document	5
•	1.2 Doelgroep	5
•	1.3 Kaders	5
•	1.4 Uitgangspunten	5
•	1.5 Relatie met andere documenten	5
•	1.6 Leeswijzer	6
2	Functionele specificaties	7
•	2.1 Actoren	7
•	2.2 Overzicht van epics	7
•	2.3 Gegevens binnen epics en user stories	7
3	Epics	9
•	3.1 {Epic 1}	9
•	3.2 {Epic 2}	9
4	Invulling van eisen	10
	Bijlagen	11
•	A Terminologie en afkortingen	11
•	B Kwaliteitsaanpak ICTU Software Realisatie	11

Revisiehistorie

Versie	Auteur	Datum	Status	Opmerkingen
{versie}	{naam}	{datum}	{concept/definitief}	{opmerkingen}

Vereiste goedkeuringen

Functie/rol	Naam	Datum	Versie
Projectleider ICTU	{naam}	{datum}	{versie}
Projectleider opdrachtgever	{naam}	{datum}	{versie}
Product owner	{naam}	{datum}	{versie}

Verzendlijst huidige versie

Naam	Organisatie	Functie/rol
{naam}	{opdrachtgever}	Projectleider
{naam}	{opdrachtgever}	Product owner
{naam}	ICTU	Projectleider
{naam}	ICTU	Software delivery manager

Template versie

Versie 1.3.1-build.9, 29-08-2019

1 Inleiding

1.1 Over dit document

Dit globaal functioneel ontwerp (GFO) beschrijft de functionele specificaties van {applicatie}, die de eisen van de stakeholders vertegenwoordigen.

Dit document beschrijft op hoofdlijnen wat het systeem moet doen, in de vorm van user stories. Het beschrijft niet de details van de interactie tussen de gebruikers en het systeem. Die details worden tijdens realisatie uitgewerkt in de inhoud van user stories. Dit document beschrijft niet hoe het systeem de eisen realiseert. Ook dit wordt tijdens de realisatie verder uitgewerkt.

1.2 Doelgroep

Dit document is bedoeld voor iedereen die kennis wil of behoort te hebben van de initiële functionele werking van {applicatie}.

1.3 Kaders

De volgende kaders zijn van toepassing op het projectresultaat:

Volgnummer	Kader
K01	ISO/IEC 27001:2005, ISO/IEC 27001:2013, 27002:2007, VIR, VIR-BI en BIO:2017 voor het inrichten en beheren van informatiebeveiliging in brede zin.
K02	WCAG2.1 (Web Content Accessibility Guidelines) voor eisen met betrekking tot toegankelijkheid
{volgnummer}	{kader}

1.4 Uitgangspunten

De volgende uitgangspunten zijn van toepassing op dit document:

Volgnummer	Uitgangspunt
U01	{uitgangspunt}
U02	{uitgangspunt}
U03	{uitgangspunt}
{volgnummer}	{uitgangspunt}

1.5 Relatie met andere documenten

Dit document beschrijft de functionele user stories. De architectuur, die ten grondslag ligt aan de oplossing, staat beschreven in de projectstartarchitectuur (PSA). De

beschrijving van de architectuur van de oplossing staat in het software-architectuurdocument (SAD).

In verschillende documenten zijn eisen en wensen opgenomen die ten grondslag liggen aan dit globaal functioneel ontwerp. Deze zijn opgenomen in de volgende documenten:

- Informatiebeveiligingsplan (bevat eisen en wensen en mogelijk maatregelen tegen informatiebeveiligingsrisico's), {documentreferentie}
- Projectstartarchitectuur (PSA), {documentreferentie}
- Software-architectuurdocument (SAD), {documentreferentie}
- Niet-functionele eisen (NFE) (deze kunnen leiden tot functionele user stories), {documentreferentie}

1.6 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 worden achtereenvolgens de actoren en een overzicht van de functionele onderdelen op hoofdlijnen, in de vorm van epics, beschreven. Hierna volgt in hoofdstuk 3 een beschrijving van de epics met de bijbehorende user stories.

2 Functionele specificaties

De functionele specificaties zijn in de vorm van epics en user stories beschreven. Een user story is een korte beschrijving (story) van wat een gebruiker (user) wil. Een epic is een sprint-overstijgend, samenhangend geheel van user stories, dat als geheel waarde oplevert.

2.1 Actoren

Een actor is een 'gebruiker' van het systeem; dit kunnen menselijke gebruikers zijn, maar ook andere systemen. Hierbij bestaat een onderscheid tussen interne en externe actoren.

Actor	Verantwoordelijkheid	Intern of extern?
{actor}	{verantwoordelijkheid}	{intern/extern}

2.2 Overzicht van epics

Deze paragraaf geeft een overzicht van alle epics die voorzien zijn in het systeem. De epics zijn geclassificeerd als wel of niet onderdeel van het minimum viable product (MVP).

Epic ID	Naam	MVP?
{epic ID}	{naam}	{ja/nee}

2.3 Gegevens binnen epics en user stories

Epics zijn volgens een vast formaat beschreven. De onderstaande tabel toont de gegevens die over een epic worden opgenomen.

Epic	<i>epic naam</i>
Doel	<i>doel van de epic</i>
<i>user story ID</i>	<i>titel van de user story</i>
<i>user story ID</i>	<i>titel van de user story</i>

De user stories beschrijven alle beoogde functionaliteit van het systeem. De lijst met user stories in bevat nu alleen nog maar een identificatienummer en een titel.

User stories worden opgesteld volgens een vast formaat. De onderstaande tabel toont de gegevens die over een user stories worden opgenomen.

User story ID	Een unieke identificatie van de user story.
User story titel	Korte aanduiding van de user story.
Beschrijving	Standaard beschrijving waarmee duidelijk wordt wat het doel is: als <i>ROL</i> wil ik <i>ACTIE</i> zodat <i>REDEN</i> . De reden is de rationale die duidelijk maakt wat de businesswaarde is.
Screenshot prototype	Opnemen of verwijzen naar een screenshot of schets of een beschikbaar prototype.
Acceptatiecriteria	Criteria waarmee de eisen die specifiek zijn voor de betreffende story worden beschreven (niet benoemd in de NFE's).
Afhankelijkheden*	Hier worden afhankelijkheden bedoeld die niet evident zijn, zoals bijvoorbeeld een koppeling 'e-herkenning'.
Performance risico's*	Bijvoorbeeld wanneer sprake is van 'veel' gebruikers of transacties of andere bijzondere situaties
Beveiligingsrisico's*	Wanneer sprake is van specifieke potentiële beveiligingsproblemen.

- Indien van toepassing

3 Epics

Dit hoofdstuk beschrijft alle epics en de bijbehorende user stories. De user stories zijn geclassificeerd volgens MosCoW-prioritering, deze is als volgt:

- **M - must have:** deze user stories moeten in het eindresultaat terugkomen, zonder deze user stories is het product niet bruikbaar;
- **S - should have:** deze user stories zijn zeer gewenst, maar zonder is het product wel bruikbaar;
- **C - could have:** deze user stories zullen alleen aan bod komen als er tijd genoeg is;
- **W - would have:** deze user stories zullen waarschijnlijk in dit project niet aan bod komen maar kunnen in de toekomst, bij een vervolgproject, interessant zijn. Ze worden daarom ook wel eens aangeduid als "won't have".

Alle "must haves" bij elkaar worden gezien als de scope van het minimum viable product.

3.1 {Epic 1}

Epic	{epic naam}
Doel	{doel van de epic}
{user story ID}	{titel van de user story}
{user story ID}	{titel van de user story}

3.2 {Epic 2}

Epic	{epic naam}
Doel	{doel van de epic}
{user story ID}	{titel van de user story}
{user story ID}	{titel van de user story}

4 Invulling van eisen

{???

Bijlagen

A Terminologie en afkortingen

De onderstaande tabel bevat afkortingen en termen die regelmatig voorkomen in ICTU-documentatie.

Term/afkorting	Toelichting
actor	Persoon die of extern systeem dat een handeling verricht op het systeem.
authenticatie	Vaststellen van de identiteit van een actor.
autorisatie	Aan een actor toegekende rechten.
BIO	Baseline Informatiebeveiliging Overheid
DoD	Definition of Done
DoR	Definition of Ready
GFO	globaal functioneel ontwerp
IPO	intern projectoverleg
ISR	ICTU Softwarerealisatie
Jira	Tool om use cases, user stories, logische testgevallen en issues vast te leggen.
KPI	key performance indicator
Minimum Viable Product	De eerste versie van een product of dienst, die zo vroeg mogelijk wordt uitgerold naar de opdrachtgever. Het bevat net voldoende functionaliteit om het gestelde doel te behalen, en niet meer dan dat.
MVP	Minimum Viable Product
OTAP	Ontwikkel, Test, Acceptatie, Productie
PID	projectinitiatiedocument
PSA	projectstartarchitectuur
PvE	programma van eisen
use case	Een afgebakende eenheid van interactie tussen een actor en het systeem.
VIR	Voorschrift Informatiebeveiliging Rijksdienst
VIR-BI	Voorschrift Informatiebeveiliging Rijksdienst Bijzondere Informatie

B Kwaliteitsaanpak ICTU Software Realisatie

Met de verregaande automatisering en digitalisering wordt software meer en meer belangrijk, ook binnen de overheid. Naast het op orde hebben van zaken als licenties van standaardsoftware, ligt er een uitdaging als het gaat om de ontwikkeling van maatwerksoftware. Projecten waarin software wordt ontwikkeld of onderhouden kampen nog vaak met vertraging, budgetoverschrijding of een eindresultaat met te lage kwaliteit. Zo concludeerde de commissie-Elias bijvoorbeeld in haar eindrapport: 'De

Rijksoverheid heeft haar ICT (Informatie- en communicatietechnologie)-projecten niet onder controle'.

Eén van de fundamentele problemen is dat de risico's die inherent zijn aan softwareontwikkeling door organisaties nog onvoldoende worden erkend en gemitigeerd. Dit terwijl de risico's bij de ontwikkeling van maatwerksoftware, binnen het ICT-domein, inmiddels algemeen bekend zijn en er ook voor veel risico's passende maatregelen bestaan.

ICTU werkt sinds 2010 met de agile softwareontwikkelaanpak Scrum en heeft deze aanpak aangevuld en uitgebreid om zoveel mogelijk de kans op die risico's te verminderen. Denk hierbij aan geautomatiseerde regressietesten om het risico op fouten bij nieuwe opleveringen van de software (die bij Scrum elke twee of drie weken plaatsvinden) te voorkomen. Een ander voorbeeld is het zeer frequent – meerdere keren per uur - geautomatiseerd rapporteren over de kwaliteit van de software om zogenaamde 'technische schuld' te voorkomen.

Met behulp van de ICTU Kwaliteitsaanpak Software Realisatie heeft ICTU samen met andere overheden inmiddels enige tientallen projecten succesvol uitgevoerd. ICTU wil deze aanpak graag aanvullen met de ervaringen en geleerde lessen van andere organisaties en deze overdraagbaar maken en breder uitdragen. Daarom stelt ICTU deze kwaliteitsaanpak ter beschikking aan andere partijen en overheden die zelf maatwerksoftware ontwikkelen of dit laten doen.

De kwaliteitsaanpak heeft drie doelstellingen:

- 1 **Opdrachtgevers helpen bekende risico's bij softwareontwikkeling, zoals technische schuld, vertraging en defecten, zo veel mogelijk te voorkomen.**
- 2 **ICTU helpen om software te ontwikkelen die de missie van ICTU, namelijk bijdragen aan een betere digitale overheid, ondersteunt.**
- 3 **De overheid als geheel helpen bij het zo goed mogelijk ontwikkelen van software.**

De kwaliteitsaanpak zelf is geformuleerd in de vorm van maatregelen die elke software-ontwikkende organisatie kan treffen om risico's van softwareontwikkeling te mitigeren en de kans op succesvolle softwareontwikkeling en -onderhoudsprojecten te vergroten. De maatregelen zijn beschreven in algemene termen; waar van toepassing is ook de ICTU-specifieke invulling van de maatregel telkens separaat bijgevoegd.

De beschrijving van de kwaliteitsaanpak is gebaseerd op de huidige aanpak van softwareontwikkeling en -onderhoud bij ICTU. De kwaliteitsaanpak evolueert op basis van praktijkervaringen bij ICTU en bij andere organisaties.

